Павлодар облысы әкімдігі Павлодар облысы білім беру басқармасының "Қ.Пішенбаев атындағы Екібастұз тау-кен техникалық колледжі" коммуналдық мемлекеттік қазыналық кәсіпорны
2023ж. "31" 05
№ 1-09/213

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша жадынама

Педагогикалық әдепті сақтау және сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың алдын алу мақсатында ата-аналардан іс-шараларды өткізуге, аниматорларды, мерекелік агенттіктерді, жеке студияларды тартуға қаражат жинауға жол берілмейді.

Сонымен қатар, колледж әкімшілігінің, оқытушылар мен өндірістік оқыту шеберлерінің сыйлықтарына қаражат жинауға тыйым салынады.

Колледждегі сыбайлас жемқорлық-бұл білімге қол жеткізу мүмкіндігіне, оның сапасы мен әділдігіне айтарлықтай әсер ететін жеке пайда үшін қызмет бабын пайдалану.

Колледждегі оқу процесі ұлттық мәдениет, дәстүрлер мен құндылықтар негізінде қазақстандық патриотизм сезімін тәрбиелеу, студенттер өздері, жақындары, отбасы үшін әлеуметтік жауапкершілік сезімін қалыптастыру және дәстүрлі отбасы құндылықтарын дамыту, заңдарды құрметтеу, сыбайлас жемқорлыққа қарсы және құқықтық мәдениет деңгейін арттыру, құқықтарды құрметтеу сияқты басқа адамдардың бостандығы, ар-намысы мен қадір-қасиеті тәрбие процесінің барлық кешенінен бөлінбеуі тиіс.

Студенттерді адалдыққа үйрету керек. Инженерлік-педагогикалық ұжым өз жұмысында принциптілік пен құрмет, студент мәртебесін тану, білім берудегі сыбайлас жемқорлық және өзге де құқық бұзушылықтар үшін өз жауапкершілігін арттыра отырып, білім алушыларға барлық инновациялық нысандарды терең меңгертуі тиіс. Сыбайлас жемқорлық Қазақстан қауіпсіздігіне жүйелі қатер төндіреді.

«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» 2015 жылғы 18 қарашадағы Қазақстан Республикасы Заңының (бұдан әрі-Заң) 22-бабы 1-тармағына сәйкес сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылды өз құзыреті шегінде барлық мемлекеттік органдар, ұйымдар, квазимемлекеттік сектор субъектілері мен лауазымды адамдар жүргізуге міндетті.

Сыбайлас жемқорлық ұғымы (Заңның 1-бабы 6-тармағы) :

Сыбайлас жемқорлық-бұл мемлекеттік функцияларды орындайтын адамдардың және оларға теңестірілген адамдардың жеке өзі немесе делдалдар

арқылы мүліктік игіліктер мен артықшылықтар қабылдауы, сондай-ақ осы адамдарға пара беру.

Пара деп төмендегідей түсініледі:

Ақша, банктік чектер мен бағалы қағаздар, бағалы металдар мен тастардан жасалған бұйымдар, көліктер, азық-түлік өнімдері, бейнетехника, тұрмыстық техника және басқа да тауарлар, пәтерлер, саяжайлар, гараждар, жер учаскелері және басқа да жылжымайтын мүлік.

Қызметтер-емдеу, жөндеу және құрылыс жұмыстары, санаторий және туристік жолдамалар, шетелге сапарлар, ойын-сауық және басқа шығындарды ақысыз немесе арзан бағамен төлеу.

Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексінде парамен байланысты қылмыстардың екі түрі көзделген:

1. Пара алу. Бұл лауазымды тұлғаның заңды немесе заңсыз әрекеттері (әрекетсіздігі) үшін артықшылықтар мен артықшылықтар алуынан тұратын ең қауіпті лауазымдық қылмыстардың бірі. Пара алу Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексінде пара беруден гөрі қоғамға қауіпті әрекет ретінде қарастырылады.

Мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамның не оған теңестірілген адамның жеке өзі немесе делдал арқылы пара алуы-700-ден 2000 айлық есептік көрсеткішке дейінгі мөлшерде айыппұл салуға немесе өзге де табысы мөлшерінде айыппұл салуға немесе бес жылға дейінгі мерзімге бас бостандығын шектеуге жазаланады немесе мүлкі тәркіленіп бес жылға дейінгі мерзімге белгілі бір лауазымдарды атқару немесе белгілі бір қызметпен айналысу құқығынан айыра отырып, сол мерзімге бас бостандығынан айыруға құқығы бар.

Егер қылмысты мемлекеттік лауазымды адам жасаса, сол сияқты заңсыз әрекеттері (әрекетсіздігі) үшін пара алса-мүлкі тәркіленіп, белгілі бір лауазымдарды атқару немесе белгілі бір қызметпен айналысу құқығынан айыра отырып, үш жылдан жеті жылға дейінгі мерзімге бас бостандығынан айыру жазаланады.

Егер қылмысты адамдар тобы бопсалаумен алдын ала сөз байласса онда мүлкі тәркіленіп, жеті жылдан он екі жылға дейінгі мерзімге бас бостандығынан айыру арқылы жазаланады.

2. Пара беру. Пара беру-лауазымды адамды заңды немесе заңсыз әрекеттер (әрекетсіздік) жасауға итермелеуге бағытталған қылмыс.

Егер пара лауазымды адамға жеке өзі немесе делдал арқылы берілсе-бес айдан жеті айға дейінгі кезеңде не екі жылға дейінгі мерзімге түзеу жұмыстарымен не үш жылға дейінгі мерзімге бас бостандығын шектеумен не бас бостандығынан айырумен сотталған айлық есептік көрсеткіштің 700-ден 2000-ға дейінгі мөлшерінде айыппұл салынады.

Егер пара лауазымды адамға заңсыз әрекеттер (әрекетсіздік) жасағаны үшін берілсе-жеті айдан бір жылға дейінгі кезеңде сотталған айлық есептік көрсеткіштің мыңнан үш мыңға дейінгі мөлшерінде немесе жалақы немесе өзге де табыс мөлшерінде не бес жылға дейінгі мерзімге бас бостандығын

шектеумен немесе сол мерзімге бас бостандығынан айырумен айыппұл салынады.

Жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамға пара беру-мүлкі тәркіленіп, белгілі бір лауазымдарды атқару немесе белгілі бір қызметпен айналысу құқығынан жеті жылға дейінгі мерзімге айыра отырып, бес жылдан он жылға дейінгі мерзімге бас бостандығынан айыру арқылы жазаланады.

Пара беру:

Пара көбінесе делдалдар-бағыныста қызметкерлер, жеке кәсіпкерлер, делдалдық фирмалардың қызметкерлері арқылы беріледі және қабылданады, олар Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексінде қылмыстың көмекшісі ретінде қарастырылады.

Пара тікелей де ұсынылуы мүмкін («егер мәселе біздің пайдамызға шешілсе, онда..... алыңыз») және жанама түрде.

Пара берген азамат жауапкершіліктен босатылуы мүмкін, егер:

- бопсалау фактісі анықталса;

- азамат құқық қорғау органдарына жасаған әрекеттері туралы өз еркімен хабарласа.

Пара алғаны үшін кім қылмыстық жауапкершілікке тартылуы мүмкін? Мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген лауазымды адам және оған теңестірілген адам пара алушы деп танылуы мүмкін.

Пара ұсынған немесе бопсалаған жағдайда қалай әрекет ету керек?

- Сізге ұсынылған шарттарды мұқият тыңдап, есте сақтаңыз (сомалардың мөлшері, тауарлардың атауы және қызметтердің сипаты, пара беру мерзімі мен тәсілдері);

- пара беру уақыты мен орны туралы мәселені келесі кездесуге ауыстыруға тырысыңыз және кездесуге арналған орын өзіңізге жақсы таныс болуы керек;

- егер сізде диктофон болса, пара немесе оны бопсалау туралы ұсынысты (жасырын) жазуға тырысыңыз.

Пара беру немесе бопсалау фактісінен кейін бірден не істеу керек?

Бұл факт туралы колледж басшылығына хабарлау және 1424 колл-орталық нөмірі бойынша қоңырау шалу.

Қылмыстар туралы ауызша хабарламалар мен жазбаша өтініштер құқық қорғау органдарында қылмыстың жасалған орны мен уақытына қарамастан тәулік бойы қабылданады.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресте жәрдем көрсететін адамдардың қол сұғылмаушылық кепілдіктері.

Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактісі туралы хабарлаған немесе сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресте өзге де жолмен жәрдем көрсететін адам мемлекеттің қорғауында болады.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресте жәрдемдесетін адам туралы ақпарат мемлекеттік құпия болып табылады және қолданыстағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамада көзделген органдардың немесе соттың сұрау салулары бойынша ғана заңда белгіленген тәртіппен ұсынылады. Бұл ақпаратты жария ету заңда белгіленген жауапкершілікке әкеп соғады.

Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактісі туралы хабарлаған немесе сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресте өзге де жолмен жәрдемдесетін адам Қазақстан Республикасының Үкіметі көздеген тәртіппен жүзеге асырылады.

Қажет болған жағдайда сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес жүргізетін органдар сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресте жәрдем көрсететін адамдардың жеке қауіпсіздігін қамтамасыз етеді.

Пара беру туралы жалған хабарлау қылмыс ретінде қаралады және де Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексіне сәйкес жаза қолданылады.

Колледж басшысы **Т. Акатаев**